

Säkerställa språkkunskap i anslutning till anställning inom äldreomsorgen

I personalstyrkan inom äldreomsorgen i Valdemarsviks kommun ingår ett antal utrikes födda som förstärker omsorgen om våra äldre. En del talar god svenska, men personalen och de boende vittnar om att det också förekommer språkbrister. Bor och arbetar man i ett land ~~är~~ så är goda språkkunskaper i det landets språk viktigt. I synnerhet inom äldreomsorgen. Personalen måste kunna kommunicera med varandra. Brukarna ska kunna förvänta sig att förstå men också kunna bli förstådda. All kommunikation ska kunna ske med minsta möjliga risk för missförstånd.

Språkförbistring skapar inte bara praktiska problem. Sker missförstånd kan det leda till situationer som är kritiska för både personal och brukare. Idag ställs inga krav om goda kunskaper i svenska språket vid anställning inom äldreomsorgen.

Personer utan adekvat kunskap i det svenska språket arbetar idag ofta på egen hand. Ibland saknas handledning eller utbildning i svenska, enligt en nyligen publicerad statlig utredning om kompetensen inom vård och omsorg (SOU 2019:20). Samma utredning har också kommit till slutsatsen att dessa brister i yrkesgruppens kompetens påverkar kvaliteten i verksamheterna och innebär potentiella patientsäkerhetsrisker.

Fackförbundet Kommunal publicerade för en tid sedan en rapport som visar att problemet är omfattande. Den visar bland annat att personal inte förstår varandra och brukare vars behov och önskemål inte blir tillgodosedda på grund av att de inte har möjlighet att göra sig förstådda. 73 procent av de tillfrågade uppgav att språkförbistring bland annat leder till högre stress hos personalen, ökad oro bland brukarna och att vissa uppgifter inte blir genomförda på ett säkert sätt. På arbetsgivare med ansvar för människor som är i stort behov av omsorg vilar ett extra stort ansvar om goda möjligheter till god och säker kommunikation. Det är inte rimligt att anställa en person som inte klarar språket och sedan låta arbetskamrater lösa de problem som uppstår då kommunikationen mellan kollegor, brukare och anhöriga inte fungerar.

Det finns möjligheter att lära sig det svenska språket via till exempel SFI. Enligt rapporten "Svenska språket - A och O i äldreomsorgen"¹ som Kommunal tagit fram kommer många nyanlända med glädjebetyg från SFI. Det borde vara en självklarhet att man tillgodogör sig goda kunskaper i det svenska språket innan man söker anställning där arbetsuppgifterna i stora delar bygger på att man kan kommunicera med varandra. Oavsett så skall en arbetsgivare ställa krav på förkunskaper vid varje enskilt tillfälle då vakans skall fyllas. Vid arbete inom äldreomsorgen bör goda kunskaper i det svenska språket definitivt vara ett av kraven.

Tyvärr håller inte vårdutbildningarna alltid måttet. Undersköterskeutbildningen på komvux är, till skillnad från gymnasieutbildningen, inte sammanhållna utan ges kursvis, påpekar Kommunal. Och det går att strunta i kurser och ändå bli behörig. Det är inte bara Kommunal som kritiserar kvaliteten. "Vissa utbildare till och med bedriver utbildningen med material på elevens hemspråk för att få dem godkända", står det i en statlig utredning om kompetens i vården. Det finns exempel på hur språkbrister kan orsaka rena kränkningar och även leda till livshotande situationer för brukare. Inspektionen för vård och omsorg, IVO, anser att språkbrister är en risk inom omsorgen².

Från ett flertal kommuner hörs idag klagomål över att nyanlända som har gått vårdutbildningar i Sverige varken klarar språket eller har tillräckliga yrkeskunskaper.

1

https://www.kommunal.se/sites/default/files/attachment/svenska_spraket_a_och_o_inom_aldreomsorg_en_webb_.pdf

2

https://www.regeringen.se/4adab8/contentassets/e38875e2c15f4bdc8e10e2a15b177949/starkt-kompetens-i-var-d-och-omsorg-sou-2019_20.pdf

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

1. Att berörd sektor får i uppdrag att införa rutiner som genom språktest säkerställer att stor vikt läggs på nödvändiga kunskaper i svenska språket, minst på gymnasienivå, under anställningsförfarandet inom äldreomsorgen, tillsammans med adekvat utbildning, personlig kompetens och lämplighet.
2. Att genom språktest identifiera anställda i äldreomsorgen i Valdemarsviks kommun som har bristande kunskaper i svenska språket. De som behöver förbättra sin svenska ska erbjudas stöd att göra det.

För Sverigedemokraterna:

Göran Hargestam

Eva Larsson

Kurt Olsson